

szerelem csarnokaiban, – mindenütt, de hogy a női nem iránt való hódolatunknak, rajongásunknak a női nem javára, előnyére, előhaldására szolgáló gyakorlati cselekedetekben, jogokban is kifejezést adtunk volna, azt tagadnunk kell. Állításom igazolására íme néhány példa, néhány eset.

Van egy régi törvényünk, a gyámságról és gondnokságról szóló 1877. évi XX. törvény-cikk. Elég ennek a nőket, anyákat érdeklő feltűnőbb rendelkezéseit röviden idéznem, hogy fentebb felhozott állításomat megvilágítsam.

Az apai hatalom gyakorlatában lévő apa az édesanya kizárásával gyámot nevezhet ki kiskorú gyermekei számára. Ha ezt nem teszi, az anyát legalább a vagyonneveléséből kizárhatja.

Az anyának, a feleségnek nincs meg ez a joga a férjjel szemben. A nő, ha másodszor férjhez megy, első házasságból való gyermekei vagyont csak évi számadás mellett kezelheti. A férfi, ha tízszer nőszik, egyszer sem tartozik ezt cselekedni. Legalább a törvény ezt expressis verbis nem kívánja.

Tovább. Nők, az anya, az örökbefogadó anya s házastárs kivételével, gyámságot és gondnokságot nem viselhetnek. Miért? Mert a törvény úgy rendeli. S miért rendeli ekként? Mert mi törvényeinkben is, mint társadalmi s magánéletünkben, igen nagy tisztelői vagyunk az asszonyi nemnek!

Ebben a mindennapi életé olyan óriási vonatkozással lévő nagyfontosságú törvényben a nő, az anya jogai a gyermekek, a család materiális ügyeit, tehát egzisztenciáját illetőleg, valósággal konfiskálva vannak a férj, az apa, a férfi jogai, óriási hatásköre, korlátlan rendelkezési jogai javára. Ezek a rendelkezések alkalmasak a legjámborabb intenció mellett – amint azt a gyakorlati élet, a tapasztalás bizonyítja is – a családi élet, a házastársak között való béke, harmonia megrontására, viszályok, egyenetlenkedések előidézésére, az anyai hivatás betöltésének a megnehezítésére s végeredményben a családi élet korrumpálására s a gyermekek anyagi, erkölcsi érdekeinek, javainak az elhanyagolására.

Másik példa.

Az állam ott, ahol a kiskorú, az apró nevetlen árvák istápolására, gondozására szükséges eszközökkel s minden segítség, támasz, vagyon, keresetnélkül hátrahagyott özvegy édesanya nem rendelkezik, segítő karjával megjelenik s oltalmába veszi az elhagyott gyermekeket. De hogyan cselekszi ezt a jó tettet? Bocsánat a kifejezésért, de –, brutálisan. Leszakítja a gyermeket az édesanya kebeléről. Van egy – nem tudom mikor kelt – belügyminiszteri rendelet, mely megtiltja azt, hogy az elhagyottá nyilvánított gyermekek az

AZ ANYA JOGA.

Írta: JÁNOSSY GÁBOR, Szombathely.

Mi magyarok lovagias nemzet hírében állunk. Azt is mondják rólunk, hogy szabadságszerető nép, az emberi javak, alapjogok, az egyéni, lelkiismereti szabadság elszánt védői vagyunk s különösen a gyöngéd nem, az emberiség szebbik és jobbik fele iránt páratlan gyöngédséggel, lovagiassággal viseltetünk. A bátor, szabadságszerető, lovagias magyar nemzet címét és jellegét viseljük büszkén és boldogan, – egyéni, társadalmi, politikai verődéseink, nyomorúságaink közepette.

Hát mindaz igaz, hogy tiszteljük a nőt, hódolattal vagyunk eltelve a női nem bájai, az asszonyi szépség, jóság, kedvesség iránt, szeretjük az asszonyt a – konyhán, a gyermekszobában, a szalonban, bálban, koncerteken úgymint a varrógép, az írógép mellett, a réten, a tarlón, a nagyvárosi korzón, a világhíres fürdőhelyeken s a hatóságilag engedélyezett

anyánál, az anyai gondozásban meghagyásának.

Házasságon kívül született gyermekeknél érthető ez a rendelkezés, itt a legtöbb anya úgy se igen törődik, nem törődhetik gyermekével, nem tud, vagy nem akar arról gondoskodni. S ha gyermekét nála hagyják s érte neki havonként fizetnek, hát ez a házasságon kívüli születések statisztikáját jóval föllendítené.

De hogy mi jogon szakítja le az állam az általa, elhagyottá nyilvánított, mert kereső nélkül maradt törvényes gyermeket a hibáján kívül nyomorúságos helyzetbe jutott, keresetképtelen édesanya kebeléről, ahelyett, hogy azt a törvényes gyermekéhez ragaszkodó anyát segítené, azt megérteni nem lehet.

Tudok számtalan esetet, mikor az ilyen – egykor jobb napokat látott s özvegyen maradt – koldusszegény anyja a legnagyobb nyomornak, nélkülözésnek tette s teszi ki magát, semhogy gyermekétől megváljon. Az édesanya e szent és örök jogát attól elvenni nem szabad. És mégis ezt cselekszi az állam. Hát az anyaság védelmére eddig micsoda intézkedéseket tettünk? Gondoskodtunk-e arról, hogy szegény családjukat a maguk két keze munkájával fönttartó anyák akkor, mikor a természet rendelése szerint való hivatásuk betöltése állapotába jutnak, mikor a kényszerű nehéz munkával a tulajdon életüket s a szívük alatt lévő magzatukat teszik ki a veszedelmeknek, hogy az ilyen anyák, ilyen állapotban megfelelő támogatásban részesüljenek, hogy tartózkodjanak minden munkától s csak teljes felgyógyulásuk után lássanak hozzá újra a kenyérkeresethez?

Semmit se tettünk az anyaság védelmére, a megelőző gyermekvédelemre nem gondoltunk s emiatt száz és ezer szegény anyja pusztul el idő előtt, vagy olyan gyermekeket hoz a világra, akik csak a falusi s a nagyvárosi temetők apró sírhalmait szaporítják.

A nő, az anyja jogát csak frázisokban ismerjük, tiszteljük, de a gyakorlatban, törvényeinkben nem. S hogy ez a tarthatatlan, ez az emberi haladást megakasztó, a civilizációra szégyenletes helyzet megváltozzék – ezért hiszem én, ezért várom és kívánom is a feminizmus közeli diadalát!